

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

privind protecția consumatorilor cu privire la costul total al creditării și la cesiunea de creanțe

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Art. 1. Prezenta lege se aplică raporturilor juridice dintre consumatori, creditorii financiari și entitățile care desfășoară activitatea de recuperare de creanțe, stabilind reguli de protecție a consumatorilor contra dobânzilor excesive, în scopul menținerii echilibrului contractual și al asigurării integrității pieței financiar-bancare interne.

Art. 2. - (1) În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *consumator* - persoana fizică ce acționează în scopuri care se află în afara activității sale comerciale sau profesionale, inclusiv codebitorul și fideiusorul care nu are calitatea de asociat, acționar semnificativ, administrator, director sau membru al organelor de conducere la debitorul principal-persoană juridică. Sunt asimilați fideiusorului și girantul și avalistul unei cambii sau al unui bilet la ordin care garantează prin semnătura pe cambie sau pe biletul la ordin o creanță care intră sub incidența prezentei legi;

b) *cesiune de creanțe* – orice transfer al unei creanțe individuale sau a unui portofoliu de creanțe de la o un creditor financiar la un terț, inclusiv o entitate care desfășoară activitatea de recuperare de creanțe sau o entitate ce are drept obiect de activitate emiterea de instrumente financiare securitizate în baza unui portofoliu de creanțe, în conformitate cu prevederile *OUG nr. 52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori*

c) *creditor financiar* - o instituție de credit autorizată de Banca Națională a României, denumită în continuare BNR, o sucursală din România a unei instituții de credit străine, o

instituție financiară nebancară sau o entitate care desfășoară activitatea de recuperare de creanțe;

d) *contractul de credit*- este actul juridic voluntar prin care un creditor financiar acordă sau promite să acorde unui consumator o amânare la plată, un împrumut sau alte facilități financiare similare, iar debitorul se obligă să achite sau să ramburseze în rate o sumă de bani, la care se adaugă și dobânda și celelalte costuri ale creditării;

e) *creanță litigioasă* – o creanță asupra căreia există un proces sau care face obiectul unei urmăriri silite;

f) *credit ipotecar pentru investiții imobiliare* - este creditul acordat în scopul efectuării de investiții imobiliare cu destinație locativă sau cu altă destinație decât cea locativă ori în scopul rambursării unui credit ipotecar pentru investiții imobiliare contractat anterior.

Acordarea creditului este garantată cel puțin cu ipoteca asupra imobilului care face obiectul investiției imobiliare pentru finanțarea căreia se acordă creditul, respectiv cu ipoteca asupra imobilului obiect al investiției imobiliare pentru finanțarea căreia a fost anterior acordat un credit ipotecar pentru investiții imobiliare, a cărui rambursare urmează a fi astfel finanțată;

g) *credit de consum* – creditul sau împrumutul a cărui valoare maximă este 100.000 lei, și a cărei perioadă maximă de rambursare este de 5 ani, nefiind garantat cu ipotecă imobiliară.

h) *dobânda anuală efectivă* – denumită în continuare DAE - costul total al creditului pentru consumator, exprimat ca procent anual din valoarea totală a creditului, după caz, inclusiv costurile deschiderii și menținerii unui anumit cont, costurile utilizării unui mijloc de plată atât pentru tranzacții, cât și pentru trageri din acel cont, precum și alte costuri legate de operațiunile de plată sunt incluse în costul total al creditului pentru consumator, ori de câte ori deschiderea unui cont sau menținerea acestuia este obligatorie pentru obținerea creditului sau pentru obținerea acestuia în conformitate cu termenii și condițiile oferite, egală, pe o perioadă de un an, cu valoarea actuală a tuturor angajamentelor - trageri, rambursări și costuri, viitoare sau prezente, convenite de creditor și de consumator;

i) *valoarea totală a creditului* - plafonul sau sumele totale puse la dispoziție pe baza unui contract de credit;

j) *valoarea totală plătită de către consumator* - suma dintre valoarea totală a creditului și costul total al creditului pentru consumator;

k) *costul total al creditului pentru consumator*- toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte împrumutatul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de către creditor, cu excepția taxelor notariale; costurile pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit, în special primele de asigurare, sunt incluse, de asemenea, în cazul în care obținerea creditului sau obținerea

acestui potrivit clauzelor și condițiilor prezentate este condiționată de încheierea unui contract de servicii;

1) *dobânda excesivă*- dobânda anuală efectivă care depășește plafoanele stabilite la art. 4-6

Art. 3.- (1) Calitatea de consumator care acționează în scopuri personale sau familiale se prezumă și se analizează în raport de contractul care intră sub incidența prezentei legi, și nu de întreaga activitate a debitorului.

(2) În sensul prezentei legi, are calitatea de consumator și codebitorul, precum și fideiursorul care nu are calitatea de asociat, acționar semnificativ, administrator, director sau membru al organelor de conducere la debitorul principal-persoană juridică.

(3) Sunt asimilați fideiursorului și girantul și avalistul unei cambii sau al unui bilet la ordin care garantează prin semnătura pe cambie sau pe biletul la ordin o creanță care intră sub incidența prezentei legi.

Art. 4. – (1) În cazul în care creditorul financiar este o instituție financiară nebancaară, dobânda anuală efectivă la creditele ipotecare pentru investiții imobiliare nu poate depăși cu mai mult de opt puncte procentuale dobânda la facilitatea de creditare practică de BNR pe piața financiar-bancaară internă.

Art. 5. - Dobânda anuală efectivă în cazul creditelor de consum nu poate depăși cu mai mult de 15 puncte procentuale dobânda la facilitatea de creditare practică de BNR.

Art. 6. – Prin excepție de la prevederile art. 5, în cazul creditelor de consum în valoare maximă de 15.000 lei, **valoarea totală plătită de către consumator nu poate depăși dublul valorii totale a creditului.**

Art. 7. - Dacă nivelul dobânzii anuale efective este mai ridicat decât plafoanele stabilite la art. 4-6, acest nivel va fi redus, în mod corespunzător, la cererea consumatorului, fie pe cale amiabilă, fie printr-o hotărâre judecătorească.

Art. 8. - (1) În situația depășirii plafoanelor prevăzute la Art. 4-6, consumatorul va solicita creditorului financiar revizuirea contractului, iar creditorul financiar este obligat să efectueze, în termen de maxim 45 de zile de la primirea cererii corespunzătoare a consumatorului, o propunere, în scris, de revizuire a contractului, ținând cont de situația financiară, inclusiv din perspectiva gradului maxim de îndatorare.

(2) Propunerea de revizuire a contractului va conține reducerea sau ștergerea parțială a unor obligații ale consumatorului, reeșalonarea sau refinanțarea acestora ori, după caz, darea în plată a imobilului ipotecat, în condițiile Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite.

(3) În caz de refuz explicit al cererii de revizuire amiabilă a contractului sau în caz de întârziere cu mai mult de 45 de zile a răspunsului la o astfel de cerere, consumatorul va putea solicita instanței competente adaptarea judiciară a contractului.

(4) De la data depunerii cererii de adaptare judiciară a contractului, efectele acestuia asupra consumatorului se suspendă.

(5) În cazul în care instanța respinge cererea de adaptare judiciară a contractului, creditorul financiar va putea pretinde dobânzi, comisioane, penalități și alte accesorii ale creanței numai dacă reclamantul a formulat cererea cu rea-credință.

(6) Dispozițiile art. 200 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedura civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt aplicabile cererii de adaptare judiciară a contractului, formulată conform alineatului anterior.

(7) Dispozițiile alin. (1) - (6) se aplică și în cazul în care creanțele rezultate din contractele de credit sau de împrumut au fost cesionate sau externalizate în alt fel de către instituția de credit sau de către instituția financiară nebancaară către un terț.

(8) Dispozițiile alin. (1) – (7) nu împiedică aplicarea Legii nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, republicată, cu completările ulterioare, și nici aplicarea Legii nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor, cu modificările și completările ulterioare.

(9) Dispozițiile din dreptul comun referitoare la nulitate sau la alte cauze de înlăturare, totală sau parțială, a efectelor contractului, se aplică numai dacă sunt favorabile consumatorilor.

(10). În caz de nulitate absolută a contractului, repunerea în situația anterioară privește doar capitalul, nu și dobânzile, comisioanele, penalitățile și celelalte costuri ale capitalului.

Art. 9. Constituie practică comercială incorectă a creditorilor financiari și se sancționează conform Legii nr.363/2007, cu modificările și completările ulterioare:

a) stipularea și utilizarea de dobânzi excesive sau de clauze privind costul total al creditului care determină depășirea plafoanelor maximale de costuri prevăzute la art. 4-6 din prezenta lege;

b) stipularea și utilizarea de dobânzi penalizatoare care depășesc totalul sumei acordate cu titlu de împrumut sau de credit;

c) stipularea și utilizarea de dobânzi asupra sumelor care conțin dobânzi sau ascunderea cu rea-credință de dobânzi și anatocisme sub alte denumiri de costuri sau sub stipulații destinate, aparent, reglementării altor aspecte ale raporturilor juridice cu consumatorii.

d) utilizarea de comisioane, speze, prime sau alte accesorii ale creditului, cu intenția de ascundere a dobânzilor excesive

Art. 10. - În scopul echilibrării prestațiilor și al reducerii riscurilor generate de astfel de contracte, prezenta lege este aplicabilă și contractelor în derulare.

Art. 11. – (1) Dispozițiile art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu completările ulterioare, nu se aplică în situația în care debitorul este un consumator, iar creanța rezultă dintr-un contract cu un creditor financiar.

(2) Dispozițiile art. 53 și 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2016, cu modificările ulterioare, rămân aplicabile raporturilor juridice reglementate de prezenta lege.

(3) Contractele de împrumut încheiate între persoane fizice se supun dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr.13/2011, aprobată prin legea nr. 43/2012, cu completările ulterioare.

Art. 12. – (1) În vederea transparentizării activității de cesiune de creanțe, la momentul transferului creanței individuale ori în cadrul unui portofoliu de creanțe, consumatorul este informat cu privire la cuantumul sumei datorate, fiindu-i prezentate și documentele justificative, cu respectarea termenelor și a procedurilor prevăzute de OUG 52/2016

(2) Se interzice entității care desfășoară activitatea de recuperare a creanței să perceapă de la debitor o sumă totală care să depășească cuantumul creanței, certificat de creditor la momentul încheierii contractului de cesiune.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României cu respectarea prevederilor art.75 și art.76 din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

**PREȘEDINTELE
SENATULUI**

Ludovic ORBAN

Anca Dana DRAGU

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Dobânda excesivă practică de creditorii financiari în raporturile juridice cu consumatorii cauzează *pierderi* de bani, resurse și energie, precum și *pierderea* șansei de alocare a acestora în scopuri mai legitime și mai raționale decât profitul unui număr foarte mic de entități economice.

2. În sensul prezentei legi, dobânda excesivă reprezintă practic orice dobândă anuală efectivă care depășește pragurile prevăzute în cuprinsul legii, la articolele 4-6. Scopul principal al reglementării propuse vizează limitarea costului total al creditării, stimulând astfel accesul consumatorilor de credite prin creșterea încrederii în sistemul financiar-bancar. În acest scop, în funcție de creditor, pentru creditele de consum au fost introduse praguri diferite ale dobânzii anuale efective, definită ca fiind, au fost introduse praguri diferite ale dobânzii anuale efective, definită ca fiind „*costul total al creditului pentru consumator, exprimat ca procent anual din valoarea totală a creditului, după caz, inclusiv costurile deschiderii și menținerii unui anumit cont, costurile utilizării unui mijloc de plată atât pentru tranzacții, cât și pentru trageri din acel cont, precum și alte costuri legate de operațiunile de plată sunt incluse în costul total al creditului pentru consumator, ori de câte ori deschiderea unui cont sau menținerea acestuia este obligatorie pentru obținerea creditului sau pentru obținerea acestuia în conformitate cu termenii și condițiile oferite, egală, pe o perioadă de un an, cu valoarea actuală a tuturor angajamentelor - trageri, rambursări și costuri, viitoare sau prezente, convenite de creditor și de consumator*”.

În vederea unei raportări corecte la evoluția pieței, pragurile introduse sunt flexibile, stabilite prin raportarea la dobânda practică de Banca Națională la facilitatea de creditare.

3. Din practicarea liberă, nelimitată, a dobânzii excesive, economia *pierde* în ansamblul ei, întrucât arbitrariul comerțului cu bani reprezintă opusul libertății economice și frâna dezvoltării. Dobânda excesivă determină o reducere a volumului de creditare, afectând indirect economia, prin blocarea creșterii economice. Costurile mari ale creditului răpesc debitorilor șansa de a consuma, iar economiei sume mari de bani alocate plății dobânzilor excesive¹, ceea ce înseamnă reducerea colectării de tva la bugetul central, reducerea locurilor de muncă, scăderea intenției de investiție și, în genere, scăderea încrederii în viitor. Or, o astfel de involuție neutralizează conceptul însuși de economie de piață, care se bazează pe creșterea consumului și a investițiilor

---

¹Cu ocazia dezbaterii publice și legislative a indicelui de dobândă la creditele interbancare în lei (Robor) a rezultat că numai din reducerea cu un procent a costului de referință al creditelor de retail (reducere rezultată din înlocuirea Robor cu IIRC) se economiseste 1 (un) miliard de lei anual, bani care rămân în consum și produc tva. Acești bani au fost capturați, an de an, de dobânzile excesive practicate de creditorii financiari.

productive. Economia *pierde* din faptul în sine al tolerării dobânzilor excesive, care cauzează încetinirea sau stoparea creșterii economice.

4. Contractarea în masă, expresie a comerțului în volume mari, semnifică utilizarea unor contracte de adeziune, clonate în milioane de exemplare. Un contract care utilizează dobânzi excesive, întrucât este un contract de adeziune, înseamnă un risc incremental de dificultăți financiare pentru creditor, întrucât rezultanta acestuia nu este un singur debitor ruinat sau un număr gestionabil de debitori supra-îndatorați, ci o masă uriașă de astfel de debitori. Dificultățile financiare cauzate de reverberația în masă a problemelor cauzate de dobânzile excesive pot degenera, cauzând în cele din urmă dificultăți (insolvența sau chiar în faliment) inclusiv pentru creditorii financiari. În al doilea rând, comerțul înseamnă transparență, echilibru și concurență onestă, și nu capcane juridice întinse părților². O practică extinsă, nelimitată și nesancționată la timp a dobânzilor excesive impusă clienților săi de un anumit creditor financiar poate determina, din partea concurenților acestuia, o reacție în oglindă, de repetare a acestei practici. De aceea, aceasta legislație este o încurajare a creditorului de stopa practicarea dobânzilor excesive (sau a altor forme de abuz economic). Tentația repetării comportamentului abuziv sau neonest al unui creditor financiar de către concurenții săi poate fi anihilată prin efectul de descurajare pe care îl poate avea sancțiunea aplicabilă pentru practicarea dobânzilor excesive (și a altor forme de abuz economic).

5. Costul tuturor produselor și serviciilor care se comercializează conține costul cu dobânzile și celelalte costuri bancare achitate de cei care se împrumută pentru a produce acele bunuri și servicii. Nu numai consumatorii care se împrumută pentru a consuma trebuie să achite creditorilor financiari dobânzi și alte costuri bancare, ci și consumatorii care plătesc din resurse financiare proprii ceea ce consumă. Fiecare actor economic cu care consumatorul interacționează are dobânzi și alte costuri ale creditului de plătit, pe care le integrează în prețul la care își vinde bunurile sau serviciile. Din studii recente rezultă ca cca. 46% din prețul tuturor produselor și serviciilor care circulă pe piață înseamnă costuri generate de dobânzile bancare³. Coeficientul de intermediere financiară în România este de 49%, de unde concluzia că aceste studii sunt foarte aproape de realitate. România are, însă, o economie subterană în care circulă cca 41 de miliarde de euro.

Datoriile artificial majorate de dobânzile excesive adâncesc și mai mult tributul pe care societatea, în ansamblul său, și fiecare consumator, în mod individual, trebuie să îl plătească

---

²Vezi G. Akerloff și Fr. Schiller, *Phishing for phools* (La pescuit de fraieri. Economia manipularii și a inselaciunii, Editura Publica, 2016).

³Tim O'Reilly, *It's time to rewrite the rules of our economy*, publicat aici: <http://economics.com/rewrite-the-rules-of-the-economy-tim-oreilly/>.

creditorilor financiari. Din dobanzile excesive *pierd* nu numai consumatorii care se împrumută cu dobanzi excesive, cu sau fără conștiința caracterului excesiv al dobânzilor, ci și consumatorii care nu se împrumută la bănci și chiar consumatorii care nici măcar nu interacționează cu băncile. Statistici recente ne infatisează o realitate greu de conceput într-o economie de piață și o societate de consum. Doar 15% din creditele acordate finanțează economia (accentul fiind pus, chiar și în aceste condiții minimale, pe construcția de case și pe cumpărarea de mașini), restul de 85% fiind “rulat”, într-un interminabil *loop* al schimburilor de riscuri.

6. Optimizarea contractului prin menținerea dobânzii în limite rezonabile, suportabile de către debitor este benefică și asiguratorie pentru continuitatea afacerii creditorilor financiari. Creșterea părții din salariu sau din venitul periodic care rămâne la dispoziția debitorului prin reducerea poverii dobânzii excesive duce la creșterea economică generată de consumul sănătos, urmată de reducerea șomajului prin noile locuri de muncă rezultate, precum și la creșterea gradului de economisire (din care, în primul rând, băncile profită, întrucât economiile populației se păstrează, de regulă în depozite bancare), la scăderea costurilor cu asistența socială și, mai ales, la reducerea gradului de supra-îndatorare a populației, ceea ce relaxează bilanțurile creditorilor financiari, reducând numărul eșecurilor de creditare și al rebuturilor contractuale cauzate de excesul de dobândă și de alte potențiale abuzuri de putere economică.

7. Dobânda excesivă este o formă vinovată de speculație a stării de nevoie și a vulnerabilității debitorului, care poate determina imoralitatea, ilegalitatea sau falsitatea cauzei contractului care generează datorii bănești, cu consecința punerii în circuitul juridic a unor rebuturi contractuale, oricând atacabile în justiție de persoanele interesate. Un contract care are o cauză ilicită sau imorală este nul absolut (art.1238 alin.2 Cciv). Cauza este ilicită și atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative (art. 1237 Cciv).

8. Dreptul nostru intern, până în anul 2000, a fost întotdeauna protectiv pentru debitorul – persoana fizică, în privința dobânzilor la care ar fi putut obligat, inclusiv în raporturile acestuia cu creditorii financiari. Legiuitorul a stabilit, succesiv, limite maxime ale dobânzii, interdicția anatocismului (dobânda la dobânda), precum și caracterul fix al dobânzii aplicabile debitorului – persoană fizică.

Clauza penală în contractele de împrumut, precum și anatocismul (dobânda la dobândă) au fost interzise prin art. 3 din Legea nr. 313/1879 pentru anularea clauzei penale din oricare contracte. Începând cu un decret-lege din 5 mai 1938, în legislație a fost introdus conceptul de *limitare a dobânzilor*, din rațiuni de protecție a simplilor particulari contra camătei. În principiu, nivelul ratei dobânzii nu putea fi stabilit la mai mult de 4% peste dobânda practică de BNR. Printr-un decret din perioada comunistă (Decretul nr.311/9 august 1954), aplicat inclusiv după Revoluția din decembrie 1989, dobânda a fost fixată la maxim 6% pe an⁴.

Începând cu anul 2000, când s-a emis OG nr.9/2000 privind nivelul dobânzii legale, s-a renunțat în mod nejustificat la principiul plafonării dobânzilor în beneficiul debitorilor - persoane fizice. Aceasta decizie greșită de politică economică și monetară a determinat reluarea practicilor de exploatare a debitorilor și a subminat eforturile de relansare a economiei naționale⁵.

9. Un raport din anul 2010 al unei comisii de experți, însoțit oficial de Comisia Europeană, reține că, în Europa (nu și în România), există state în care dobanzile anuale efective sunt plafonate⁶. Forma în care legiuitorul a ales să intervină și să reglementeze dobânzile diferă de la un stat la altul, însă principiul plafonării a fost introdus în scopul limitării dobânzilor excesive ori a practicilor de tip camătă.

Printr-o simplă analiză asupra legislației europene în materie, putem constata faptul că 14 State Membre ale Uniunii Europene au introdus reglementări care vizează o limitare a costului total al creditării (Belgia, Franța, Germania, Estonia, Grecia, Irlanda, Italia, Malta, Olanda, Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia și Spania), fie prin limitarea diferitelor categorii de dobânzi (de exemplu, dobânda penalizatoare este plafonată în state precum Polonia, Belgia, Spania) fie prin introducerea unui plafon aferent dobânzii anuale efective pentru fiecare categorie de credit. De exemplu, în Franța, una din tarile cu o tradiție îndelungată în folosirea plafoanelor pentru costul total al creditării, valoarea DAE (TAEG-Tax Effective Global) este strict reglementată oferind un grad sporit de protecție consumatorilor. Astfel, rata dobânzii la împrumuturi nu poate depăși cu mai mult de 33% DAE medie a pieței rezultând astfel plafoane diferite în funcție de tipul de credit și suma împrumutată.

Codul consumatorului (Art. L. 313-3), respectiv Codul Financiar și Monetar (Art. L.313-5), definesc dobânda de tip camătă ca fiind dobânda care depășește cu 33% dobânda medie practică pe piață pentru respectiva categorie de credit.

De cele mai multe ori, plafoanele introduse în legislația statelor europene sunt ajustabile, ținându-se astfel cont de evoluția pietelor financiare (doar trei state europene au optat pentru plafoane fixe, respectiv Malta, Irlanda, Grecia). Restul statelor europene care au introdus reglementări, au folosit plafoane relative, bazate o rata de referință, utilizând formule de calcul

---

⁴Potrivit art. 1 din Decretul nr.311/1954 (act normativ abrogat de-abia în 1998), "în cazul când potrivit dispozițiilor legale sau prevederilor contractuale, o obligație este producătoare de dobânzi, fără să se arate quantumul acestora, se va plăti dobânda legală, care se stabilește la 6% (șase la suta) pe an". Foarte ferm și foarte precis, art. 2 din același decret dispunea: "dobânda stabilită în convenții *nu poate depăși* dobânda legală prevăzută de art. 1; obligația de a plăti o dobânda mai mare este *nulă de drept* și creditorul care a pretins o asemenea dobânda pierde și dreptul la dobânda legală, deosebit de aplicarea sancțiunilor prevăzute de legea penală; dobânzile încasate în asemenea cazuri de creditori, revin statului".

⁵Aceasta este o constatare a unei comisii de experți numite de CE pentru a analiza efectele nocive asupra economiei și societății ale dobânzilor camatatești. A se vedea:

http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/docs/credit/irr_report_en.pdf

⁶http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/docs/credit/irr_report_en.pdf.

în care au folosit ca reper fie valoarea medie a dobânzii anuale efective (rata endogenă), fie rata dobânzii legale (rata exogenă)

La nivelul statelor europene, reglementările sunt fie directe, pe diferite categorii de dobanzi (remuneratorie, penalizatoare), fie indirecte, reflectându-se în costul total al creditării. În ceea ce privește reglementările privind plafonările directe, sunt impuse limite mai ales pentru dobânzile penalizatoare (de exemplu în Belgia, Grecia, Slovenia) aceasta măsură fiind, în unele state europene, dublată de condiții privind interzicerea capitalizării dobânzii (Spania, Slovenia). De altfel, în Spania, dobânda penalizatoare este reglementată în funcție de fiecare categorie de credit, fie ipotecar, imobiliar sau de consum, existând plafoane impuse în funcție de dobânda legală (formulele de calcul a plafoanelor dobânzii penalizatoare sunt, după cum urmează: de trei ori dobânda legală în cazul creditelor ipotecare, $3\% +$ dobânda remuneratorie în cazul creditelor imobiliare, de 2.5% ori dobânda legală în cazul creditelor de consum). În cazul Spaniei, legislația prevede interzicerea capitalizării dobânzii penalizatoare, orice prevedere contractuală contrară fiind ilegală. O reglementare similiară, referitoare la interdicția de capitalizare a dobânzii, regăsim și în legislația din Slovenia, acolo unde dobânda penalizatoare este plafonată, fiind interzisă introducerea unor prevederi în înțelegerile contractuale dintre părți care să excedă plafonul stabilit prin lege (Articolul 27a din Legea privind Protecția Consumatorului). Restricții referitoare la dobânzile penalizatoare se aplică și în Belgia, acolo unde Codul Civil prevede și condiții restrictive referitoare la posibilitatea capitalizării dobânzii sau la comisioanele de plată anticipată.

În România, lipsa unei reglementări care să introducă un plafon maxim pentru costul creditelor acordate populației, a permis practicarea unor dobanzi mult peste media europeană, precum și existența unor abuzuri uriașe atât din partea bancilor cât și din partea IFN-urilor (dobanzi de peste 2000%). Cu toate acestea, creditele acordate de IFN-uri, care nu sunt supuse niciunui control și niciunei supravegheri a BNR, sunt “căutate” de consumatori întrucât promotorii insistă pe facilitatea accesării acestora și pe valoarea mică, “justificată” de nevoia urgentă și de restriștea sau chiar nefericirea împrumutatului, de unde rezultă o mare plajă de practici comerciale incorecte, cea mai gravă fiind camuflarea sub cuvinte, expresii și slogane deceptivă a unor costuri ale creditării uriașe⁷. Tocmai de aceea, actuala propunere de reglementare vizează

---

⁷Spre exemplu, consumatorului i se prezintă “produsul” ca fiind un împrumut fără dobândă (ascunzându-se informația esențială ca o întârziere chiar și de o zi a ratelor determină penalități uriașe) sau ca fiind un împrumut convenabil cu dobândă de câteva zeci de lei pe zi (disimulând intenționat informația esențială ca termenul de rambursare nu este pe zile, ci pe luni sau pe ani, de unde rezultă dobânzi în valori nominale enorme). Piața creditelor mici și a micro-creditelor, neinteresante pentru bănci (cu excepția celor care au utilizat oportunitatea, constituindu-se, imprudent și ne-concurențial, IFN-uri proprii, care canibalizează afacerea bancară), a proliferat, determinând apariția a peste 260 de IFN-uri. Cu dobanzi și comisioane calculate în sute sau chiar mii de puncte procentuale, fără ca vreă instituție să le “deranjeze”,

stoparea abuzurilor generate de practicarea unor dobânzi uriașe și nejustificate care, cel mai adesea se închid prin falimentul consumatorului.

10. Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a confirmat recent că dobânzile din contractele de credit trebuie *plafonate* la nivelul celor obișnuite, iar dobânzile moratorii (penalitățile de întârziere) excesive trebuie *eliminate* din contract.

În cauzele reunite C-96/16 și C-94/17 (Banco Santander SA și Rafael Ramón Escobedo Cortés), CJUE a decis: “(i) o clauză nenegociată a unui contract de împrumut încheiat cu un consumator care stabilește rata dobânzilor moratorii aplicabile este abuzivă, pentru motivul că impune consumatorului care întârzie la plată să achite o sumă disproporționat de mare drept compensație, din moment ce această rată depășește cu mai mult de două puncte procentuale rata dobânzilor obișnuite prevăzută în acest contract; (ii) consecința caracterului abuziv al unei clauze nenegociate a unui contract de împrumut încheiat cu un consumator care stabilește rata dobânzilor moratorii constă în eliminarea totală a acestor dobânzi, dobânzile obișnuite prevăzute în acest contract continuând să curgă”.

În ultimii ani, și alte state europene manifestă o creștere îngrijorătoare a ponderii creditelor acordate de IFN-uri ceea ce a determinat introducerea unor măsuri de reglementare suplimentare, dedicate acestor categorii de împrumuturi (state precum Italia sau Spania se confruntă cu o creștere a acestor categorii de împrumuturi, ceea ce a determinat intervenții legislative).

O dobândă excesivă (cămătărească) este nu numai rezultatul inserării unor clauze abuzive în contractul de împrumut, ci și expresia unei cauze ilicite a contractului sau a unui dol (inducere intenționată în eroare) în dauna debitorului, adică motive de nulitate absolută⁸. Alături de alte clauze care reglementează obligații financiare ale debitorului (cum ar fi clauza de trecere a întregului risc valutar pe seama debitorului sau penalitățile), dobânda cămătărească (excesivă) poate duce la ruina debitorului și, indirect, la lipsirea creditorului de sursa de lichiditate asigurată, până la instalarea stării de supra-îndatorare sau de ruină a debitorului, de contractul aflat în derulare. Pe lanțul de obligații comerciale ale creditorilor, mai ales în cazul în care există o pluralitate de debitori ai săi aflați în stare de ruină, pot apărea sincope și chiar încetări ale plăților, cu consecința transmiterii acestei „contaminări” în întregul sistem.

---

nici nu mai este util ca cei implicați să își asume riscul răspunderii penale pentru camatarie. Este mult mai profitabil și mai sigur să își constituie IFN-uri, prin intermediul cărora să exploateze la maxim nevoile și nefericirea populației aflate în situație vulnerabilă.

⁸Trebuie remarcat că Ghidul (Comunicarea) CE de interpretare și aplicare a Directivei clauzelor abuzive, publicat în luna iulie 2019, utilizează fără reținere conceptul de “camatarie”, fără reținere. Asadar, această noțiune juridică, în mod oficial, este desprinsă de înțelesul său restrâns, peiorativ și penal, având sensul larg (și normal) de dobânda excesivă.

11. În vederea transparentizării suplimentare a procesului de cesiune de creanțe și totodată, pentru a evita creșterea excesivă a costului total al creditării pentru un consumator a cărei creanță a fost cesionată către o entitate care desfășoară activitatea de recuperare de creanțe, actuala propunere legislativă vizează introducerea unui plafon care să limiteze valoarea totală plătită de către consumator la cuantumul creanței –a cărei valoare este certificată de bancă la momentul încheierii contractului de cesiune, în conformitate cu reglementările *Ordonanța de urgență nr. 52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori.*

Limitarea valorii totale plătită de către consumator la valoarea creanței, certificată la momentul încheierii contractului de cesiune, va permite eliminarea situațiilor abuzive întâlnite în practică, situații în care sumele plătite de consumatorii finali au crescut considerabil în urma procesului de cesiune, determinând imposibilitatea debitorilor de a plăti și, în multe dintre cazuri, chiar falimentul personal al acestora.

12. O economie de piață și o societate ghidată de valori supreme, cum sunt dreptatea, egalitatea de șanse și libertatea individuală, nu pot prolifera și nu se pot consolida în lipsa unui necesar echilibru al raporturilor juridice dintre creditori și consumatori.

Inițiator

Senator Daniei Cătălin ZAMFIR

LEGE

privind protecția consumatorilor cu privire la costul total al creditării
și la cesiunea de creanțe

Nr. Crt.	Nume și prenume	Partid	Semnătura
1.	Ciolacu I. Marcel	PSD	
2.	ZOMBOANU Lucian	PSD	
3.	MATIES CACIM GEHE	PSD	
4.	CRISTESCU IONEL DĂMUT	PSD	
5.	EUSEBIU DISTRU	PSD	
6.	HUMELNICU MARIUS	PSD	
7.	Popescu Alenisor	PSD	
8.	Gerrain Mihail	PSD	
9.	Proteasa Ion	PSD	
10.	RĂDOCANU SEBASTIAN	PSD	
11.	OVIDIU TUDU	PSD	
12.	RUJAN ION CRISTINEL	PSD	
13.	Opres Stela Rod	PSD	
14.	MIHAI ALBERT LAURENTIU ANTOXIO	PSD	
15.			

16.	STOICHEU CRISTINA	PSD
17.	DOGARU EUGEN	PSD
18.	IOANOHINA HORIAS - GHEORGE	PSD
19.	BREAHNA - PRANA IONELA - CRISTINA	PSD
20.	BODOG FEODOR	PSD
21.	Angel Ilvăr	P.S.D.
22.	CUC RAZVAN	PSD
23.	VLASIN SORIN.	PSD.
24.	MIREA SIMINICA	PSD
25.	GEORGESCU LAURA	PSD
26.	SIRANU-CERLEZ ADRIAN	PSD
27.	DEHES IOAN	PSD
28.	CREV GABRIELA	PSD
29.	MAZILU LIVIU	PSD
30.	Fulegheanu Moxophor Laura.	PSD
31.	Stati Bogdan	PSD
32.	Sbirnea Lilione	PSD
33.		

34.	TRUFIN LUCIAN	PSD
35.	DUMCEA HENRIUS	PSD
36.	ATAMPSI LEONARD	PSD
37.	Popo Mariceș	PSD
38.	MUTU GABRIEL	PSD
39.	FIREA GABRIELA	PSD
40.	STROE FELIX	PSD
41.	MUTU ALEXANDRA	PSD
42.	SLINCU DAN	PSD
43.	CARMEN LUKOTCSA	PSD
44.	FLOREA DANIEL	PSD
45.	LETEA GABRIEL VILIA	PSD
46.	ORESANU DANIEL	PSD
47.	GIDEI C.V.	PSD
48.	SANAU Viorica	PSD
49.	HOLBAN GEORGETA CARMEN	PSD

50.	BINU CRISTINA ELENA	PSD
51.	Jămăleşcu Alina Elena	PSD
52.	Vicol Ciobă-Laura Cătălina	PSD
53.	ANA-MARIA CĂTAUȚĂ	PSD
54.	SOLBAN GHEORGHE	PSD
55.	MIHA MARIA ANA	PSD
56.	TOȚIĂNU ROMĂ	PSD
57.	LOCIAN LUNGOCI	P.S.D.
58.	COARNA JENIŢA	PSD
59.	Popescu Vlad	PSD
60.	Băncu Camelia	PSD
61.	TOADER BOGDAN	PSD
62.	Negre Finon	PSD
63.	HASSAR RODICA	PSD
64.	STOICA ELENA	P.S.D.
65.	ADUMNICĂ MIRELA	PSD
66.	RASALIU MARIAN	PSD
67.	Corolăţean Iulius	PSD

68.	BRUCE VASILE	PSD
69.	Adrian - Ionut CHEHOIU	PSD
70.	VASILE CATEO	PSD
71.	Stefanuc Marius	PSD
72.	TOMEA IUT	PSD
73	ION MOCIALCĂ	PSD
74	Tudorache Dan	PSD
75	Opus Floru	PSD
76	Popa Stefan Ovidiu	PSD
77	MUNTEANU REMUS	PSD
78	PRESURĂ ALEXANDRU	PSD
79	Gasparu Paul	PLA
80	PARANGOL ROBERT	PSD
81	Remerle P. Ghimom	PSD
82	GLIGA BUMTRITA	PSD
83	STAN IOAN	PSD
84	TURCARIN ZHANCA	PSD
85	CRISTEA ANDI	PSD

86.	MACOVEI SILVIU	PSD
87.	Lucrețiu Romeo Nicolae	PSD
88.	Teodora Lucrețiu Catalina	PSD
89.	MIHA MIHAI	PSD
90.	NEAȚĂ EUGEN	PSD
91.	ROȘARU ION	PSD
92.	TRIF BOGDAN	PSD
93.	CHIRIAC VIRGIL ALIN	PSD
94.	BUDĂI MARIUS CĂMIL	PSD
95.	Antonia Catalina Elena	PSD
96.	SANDU VIORICA	PSD
97.	Solomon Adrian	PSD
98.	POPICĂ EDUARD-ANDREI	PSD
99.	Steluta Inel Ioana	PSD
100.	BARBU FLORIN ZORUT	PSD
101.	Abela Emil Florin	PSD
102.	Mircea Florin	PSD
103.	DUMITRACHE IGAMA CRISTINA	PSD
104.	DUMAVĂ COSTEL	PSD
105.	GAVRILESCU GELĂZENA	PSD
106.	Lucretia Rodica Monica	PSD
107.	Teodora EUGEN	PSD
108.	Flavia Ioana	PSD
109.	Musica Stefan	PSD
110.	CRISTESCU RADU	PSD
111.	MANG IOAN	PSD

112.	ANTAL JOZSEF	USMR	
113.	Novák Gábor Zoltán	GDPK	
114.	KOVACS IRINA ELISABETH	USMR	
115.			
116.			
117.			
118.			
119.			
120.			
121.			
122.			
123.			
124.			
125.			
126.			
127.			
128.			
129.			
130.			
131.			
132.			
133.			
134.			
135.			
136.			
137.			
138.			